

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Το εκπαιδευτικό παιχνίδι και η τέχνη στην εκπαίδευση και στον πολιτισμό

4 & 5
Νοεμβρίου
2023

Ορίζοντας και αναγνωρίζοντας το παιχνίδι: Πως οι προπτυχιακοί φοιτητές ορίζουν το παιδικό παιχνίδι

Δρ. Κωνσταντίνα Ρέντζου
Επίκουρη Καθηγήτρια,
krentzou@uoi.gr

Ορίζοντας και αναγνωρίζοντας το παιχνίδι: Πως οι προπτυχιακοί φοιτητές ορίζουν το παιδικό παιχνίδι

*Δρ. Κωνσταντίνα Ρέντζου
Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
krentzou@uoi.gr*

Εισαγωγή

- Η αξία και η σημασία του παιχνιδιού για την ευημερία και την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών είναι ευρέως αναγνωρισμένη
- Ωστόσο, το παιχνίδι παραμένει ένα επίκαιρο ζήτημα στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και όλο και περισσότερο αποσιωπάται, αποσπάται και εκτοπίζεται από την έρευνα και την πρακτική της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (Rentzou et al., 2019; Nicolopoulou, 2010).

Λόγοι για τους οποίους το παιχνίδι προκαλεί προκλήσεις

Στάση των γονέων ως προς τη σημασία του παιχνιδιού

Οι πεποιθήσεις, αντιλήψεις και γνώσεις των παιδαγωγών και των μελλοντικών παιδαγωγών σχετικά με το παιχνίδι

Τα πολιτιστικά θεμέλια του παιχνιδιού

Διαθεσιμότητα χρόνου και πόρων/υλικών

Δεξιότητες παιχνιδιού των ίδιων των παιδιών

Ο ρόλος των γνώσεων, των αντιλήψεων και των πεποιθήσεων των παιδαγωγών

- Οι γνώσεις, οι αντιλήψεις και οι πεποιθήσεις των παιδαγωγών επηρεάζουν τον τρόπο που χρησιμοποιούν, προσφέρουν και εφαρμόζουν το παιχνίδι στην προσχολική ηλικία (Altun, 2018· Izumi-Taylor et al., 2014· Jung et al., 2017· Rentzou et al., 2019· van der Aaalsvoort et al., 2015).
- Οι πεποιθήσεις των παιδαγωγών και οι σιωπηρές θεωρίες πίσω από αυτές τις πεποιθήσεις αποτελούν την κινητήρια δύναμη για τη διδασκαλία, καθώς:
 - παρέχουν κατανόηση της πρακτικής ενός παιδαγωγού,
 - προβλέπουν τη συμπεριφορά στην τάξη
 - έχουν ισχυρές επιπτώσεις στον τρόπο διδασκαλίας καθώς και στις αποφάσεις που παίρνουν για την πρακτική που θα υιοθετήσουν στην τάξη (Rentzou & Sakellariou, 2011).

Γνώσεις, αντιλήψεις και πεποιθήσεις των μελλοντικών παιδαγωγών

- Οι πεποιθήσεις των παιδαγωγών διαμορφώνονται από το πρόγραμμα αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των μελλοντικών παιδαγωγών (van der Aalsvoort et al., 2010, σελ. 350)
- Οι απόψεις των μελλοντικών παιδαγωγών πρώιμης παιδικής ηλικίας για το παιχνίδι έχουν καθοριστική σημασία για τις πρακτικές που θα υιοθετήσουν στις μελλοντικές τους τάξεις (Jung et al., 2017; Zhulamanova & Raisor, 2020).
- Οι αντιφάσεις μεταξύ αντιλήψεων και πρακτικών θέτουν πρόσθετες προκλήσεις για τους μελλοντικούς παιδαγωγούς πρώιμης παιδικής ηλικίας (Jung & Jin, 2015), οι οποίοι φαίνεται να ευθυγραμμίζουν τις αντιλήψεις τους για το παιχνίδι με τις πρακτικές που παρατηρούν σε περιβάλλοντα στα οποία κάνουν την πρακτική τους άσκηση (Zhulamanova & Raisor, 2020).

Γνώσεις, αντιλήψεις και πεποιθήσεις των μελλοντικών παιδαγωγών

- Ένω έχουν διερευνηθεί οι πεποιθήσεις των μελλοντικών παιδαγωγών σχετικά με διάφορες πτυχές του προσχολικού προγράμματος (π.χ. διαφορετικότητα, μάθηση και εκπαίδευση, κ.λ.π.), δεν έχει δοθεί ισάξια προσοχή στις πεποιθήσεις τους για το παιχνίδι (Sherwood & Reifel, 2010)
- Σύμφωνα με τους Jung & Jin (2014), λίγες μελέτες έχουν διερευνήσει εάν οι πεποιθήσεις των μελλοντικών παιδαγωγών σχετίζονται με το αν έχουν παρακολουθήσει μαθήματα σχετικά με το παιχνίδι κατά τη διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισής τους.

Ο ρόλος της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

- Οι λίγες έρευνες που είχαν ως στόχο να εξετάσουν τις επιδράσεις της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις πεποιθήσεις και πρακτικές παιχνιδιού των παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας υποδηλώνει ότι η ποιότητα, το είδος και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης διαμορφώνουν τις θεωρίες, τις ιδεολογίες και τις εννοιολογήσεις των παιδαγωγών για το παιχνίδι (Altun, 2018; van der Aalsvoort et al., 2010· van der Aalsvoort et al., 2015) καθώς και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις που θα υιοθετήσουν στις μελλοντικές τους τάξεις (Jung & Jin, 2014; Jung & Jin, 2015; Rodriguez-Meehan, 2022).
- Επιπλέον, η αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη και την ενδυνάμωση των μελλοντικών παιδαγωγών να κατανοήσουν, να προβληματιστούν και να εδραιώσουν ή να αλλάξουν τις πεποιθήσεις και τις προσωπικές τους υποθέσεις για το παιχνίδι (Lewis, 2014). Ο ρόλος των προσωπικών πεποιθήσεων ως μεσολαβητικός παράγοντας που διαμορφώνει τις μελλοντικές πρακτικές παιχνιδιού των παιδαγωγών πρώιμης παιδικής ηλικίας έχει εξεταστεί υπό το πρίσμα της θεωρίας του γνωστικού κονστρουκτιβισμού.

Ο ρόλος της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

- Έρευνες δείχνουν ότι οι μελλοντικοί παιδαγωγοί εισέρχονται στο πρόγραμμα αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με καθιερωμένες πεποιθήσεις σχετικά με την παιδική ηλικία και/ή το παιχνίδι, οι οποίες έχουν διαμορφωθεί από τις δικές τους προσωπικές εμπειρίες και τα περιβάλλοντα παιχνιδιού της παιδικής τους ηλικίας καθώς και από την προσωπικότητά τους (Clevenger, 2016; Jung & Jin, 2014; Lewis 2014· Rodriguez-Meehan, 2022).
- Επίσης, η έρευνα υπογραμμίζει τη σημασία της υποστήριξης των μελλοντικών παιδαγωγών για να αποκαλύψουν και να κατανοήσουν τις πεποιθήσεις τους πριν από οποιαδήποτε προετοιμασία για το μελλοντικό τους επάγγελμα (Clevenger, 2016; Lewis, 2014; Sherwood & Reifel, 2010).

Ο ρόλος της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

- Η κατανόηση του διαμεσολαβητικού ρόλου των προσωπικών πεποιθήσεων και η παροχή στους μελλοντικούς παιδαγωγούς της ευκαιρίας να προβληματιστούν σχετικά με αυτές και να τις αμφισβητήσουν, εάν χρειάζεται, μέσω εκτεταμένων εμπειριών και ευκαιριών, είναι ένα σημαντικό βήμα προς την κατανόηση της σημασίας του παιχνιδιού, της έννοιας του παιχνιδιού αλλά και για την προετοιμασία των μελλοντικών παιδαγωγών να ενσωματώσουν αποτελεσματικά το παιχνίδι στις μελλοντικές τους τάξεις (Clevenger, 2016; Jung & Jin, 2015; Lewis, 2014).

Στόχος της έρευνας

- Η παρούσα έρευνα φιλοδοξεί να καλύψει τα κενά στην υπάρχουσα βιβλιογραφία, καθώς στοχεύει στο να κατανοήσει πώς οι μελλοντικοί παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας αντιλαμβάνονται και ορίζουν το παιχνίδι και αν είναι σε θέση να αναγνωρίσουν το παιχνίδι και να το διακρίνουν από άλλου είδους δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια ενός προσχολικού προγράμματος.

Συμμετέχοντες

- **N:** 98 προπτυχιακοί φοιτητές
- **Ηλικία:** $M = 20.78$ (S.D. = 3.29)
- **Φύλο:** 100% γυναίκες
- **Έτος φοίτησης:** $M = 2.88$ (.86)
- **Συμμετοχή σε πρακτικές ασκήσεις:** Όχι = 86.7%
- **Συμμετοχή σε μάθημα το οποίο εστιάζει αποκλειστικά στο παιχνίδι:** Ναι = 57.7%
- **Αριθμός μαθημάτων που εστιάζουν αποκλειστικά στο παιχνίδι:** 2 = 16.3%
- **Συμμετοχή σε μαθήματα που πραγματοποιούνται και το παιχνίδι:** Ναι = 74.7%

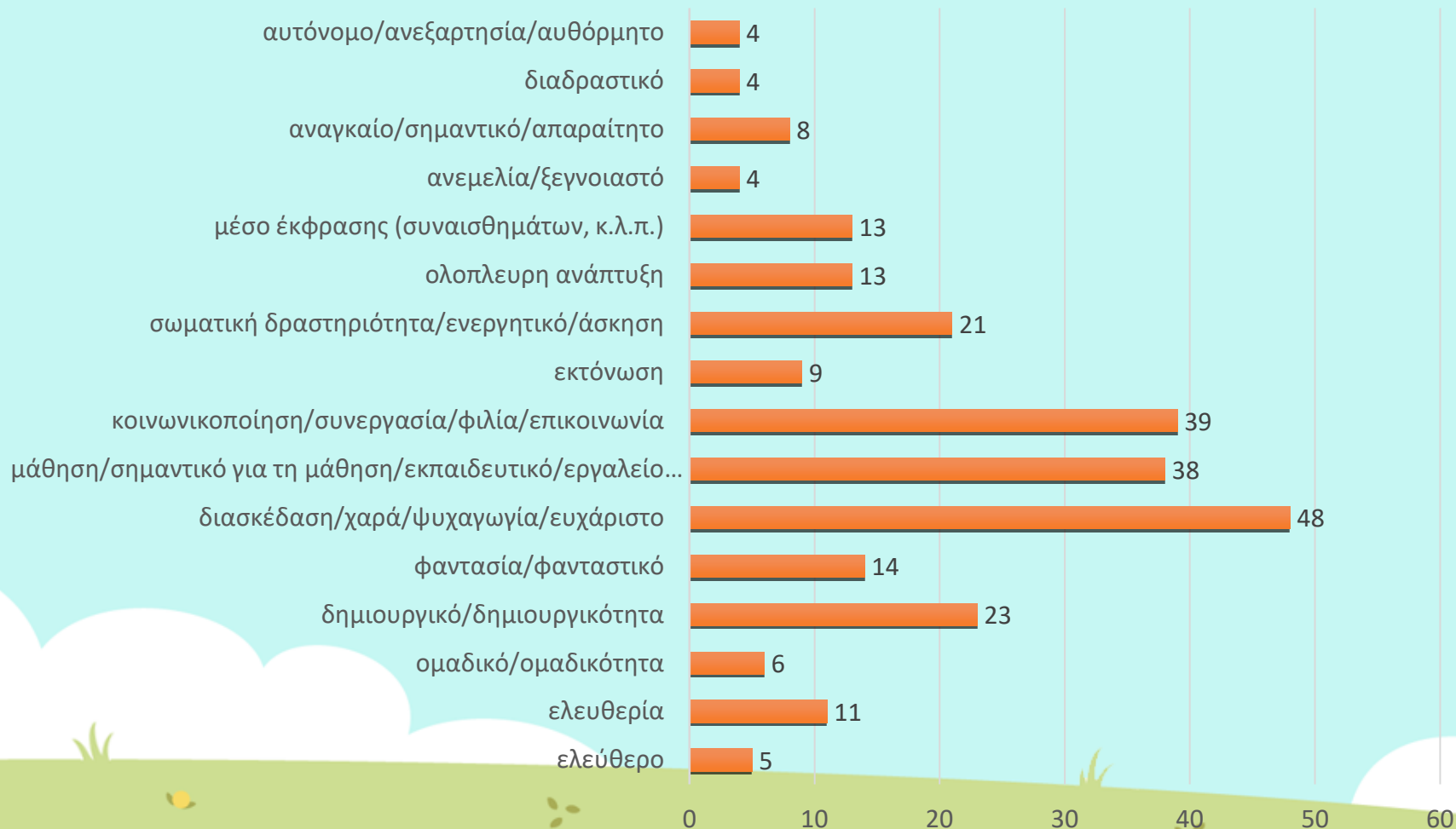

Εργαλείο συλλογής δεδομένων

- Η συλλογή των δεδομένων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίου, το οποίο δημιουργήθηκε από τα μέλη του «ECEC in EU» Special Interest Forum και το οποίο χορηγήθηκε ηλεκτρονικά. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με βάση τη βιβλιογραφική ανασκόπηση.
- Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε 2 μέρη και αποτελείται από 23 ερωτήσεις..
- Το πρώτο μέρος περιελάμβανε 8 ερωτήσεις που στόχευαν στη συλλογή δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων, καθώς και πληροφορίες για το αν έχουν παρακολουθήσει μαθήματα που εστιάζουν στο παιδικό παιχνίδι.
- Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου, το οποίο αποτελούνταν από 15 ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου, στόχευε στην καταγραφή απόψεων, των στάσεων και των πεποιθήσεων των μελλοντικών για διάφορες διαστάσεις που αφορούν τον ορισμό, τη λειτουργία και τη χρήση του παιχνιδιού.
- Στα πλαίσια της παρούσας ανακοίνωσης παρουσιάζονται τα δεδομένα από τις ερωτήσεις που είχαν ως στόχο να καταγράψουν το πως οι μελλοντικοί παιδαγωγοί ορίζουν το παιχνίδι.

Λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν για τον ορισμό του παιχνιδιού

Επίθετα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να περιγράψουν το παιχνίδι

Επίθετο	N	M.O.	T.A.
Συναρπαστικό / δίνει στα παιδιά ερεθίσματα	70	4.57	.49
Σημαντικό για τη μάθηση	69	4.55	.53
Μια δημιουργική διαδικασία	71	4.52	.60
Κάτι που κάνουν τα παιδιά επειδή το θέλουν	70	4.34	.56
Φανταστικό / στηρίζεται στη φαντασία	69	4.13	.72
Κάτι με το οποίο τα παιδιά εξασκούν κάποιες δεξιότητες που τους προετοιμάζουν για την ενήλικη ζωή τους	69	4.12	.65
Κάτι με το οποίο τα παιδιά χτίζουν την παιδική τους κουλτούρα (π.χ. οι κανόνες της φιλίας τους)	70	4.10	.64
Κοινωνικά διαδραστικό	70	4.07	.64
Κάτι με το οποίο τα παιδιά μαθαίνουν τις πολιτισμικές αξίες, τις ρουτίνες και τους κανόνες	69	4.03	.68

Επίθετα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν λιγότερο για να περιγράψουν το παιχνίδι

Επίθετο	N	M.O.	T.A.
Μια δραστηριότητα για την οποία δύσκολα βρίσκει χρόνο ο παιδαγωγός	70	1.66	.72
Παθητική μάθηση	69	2.83	1.16
Καθοδηγούμενο από κανόνες	70	2.87	.78
Σοβαρό	70	2.93	.82
Καθοδηγούμενο από τον παιδαγωγό	70	2.93	.68

Δραστηριότητες οι οποίες θα μπορούσαν περισσότερο συχνά να ορισθούν ως παιχνίδι

Δραστηριότητα	N	M.O.	T.A.
Φυσική / κινητική αγωγή	69	3.57	.53
Να απασχολούνται στις γωνίες / να χρησιμοποιούν τα υλικά στις γωνιές	70	3.46	.71
Να φτιάχνουν ένα παζλ	70	3.41	.57
Να είναι σε εξωτερικούς χώρους (π.χ. τρέξιμο, άλμα, κούνια)	70	3.30	.87
Χορός	69	3.25	.47
Τέχνες και χειροτεχνίες	69	3.01	.67

Δραστηριότητες οι οποίες δεν θα μπορούσαν ή θα μπορούσαν σπάνια να ορισθούν ως παιχνίδι

Δραστηριότητα	N	M.O.	T.A.
Να λένε σε ένα άλλο παιδί ότι δεν μπορεί να συμμετάσχει σε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι	68	1.12	.36
Να πληγώνονται / στεναχωριούνται	70	1.34	.65
Να προσποιούνται πως είναι ο παιδαγωγός και να αποκαλούν ένα παιδί «ανόητο»	69	1.38	.78
Να προσποιούνται πως είναι ο χαρακτήρας/ήρωας μιας βίαιης ταινίας	70	1.43	.77
Να τρώνε μεσημεριανό	70	1.87	.93
Να κοιτάζουν τριγύρω ενώ βρίσκονται στο διάδρομο	69	1.94	.95

Απόψεις φοιτητών για την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση

- Το **64.6%** των συμμετεχόντων πιστεύει πως **έχει λάβει αρκετή εκπαίδευση και κατάρτιση**, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, ώστε να ενσωματώσουν το παιχνίδι στην μελλοντική τους τάξη
- Το **60%** των συμμετεχόντων ανέφερε πως κατά τη διάρκεια των σπουδών τους **έχει δοθεί ίδια έμφαση τόσο στο ελεύθερο όσο και στο κατευθυνόμενο παιχνίδι**
- Όσον αφορά τα θέματα που έχουν καλυφθεί στα μαθήματα που έχουν παρακολουθήσει και σχετίζονται με το παιχνίδι, σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, **τα θέματα που έχουν καλυφθεί περισσότερο** αφορούν:
 - Τις θεωρίες του παιχνιδιού, το ρόλο των παιδαγωγών στο παιχνίδι, τους σκοπούς του παιχνιδιού και την έρευνα για το παιχνίδι.
- Αντίθετα, **τα θέματα που φαίνεται να έχουν καλυφθεί λιγότερο** αφορούν:
 - Τα οφέλη του παιχνιδιού, τη συμμετοχή των παιδιών και τους ορισμούς του παιχνιδιού

Συζήτηση

- Η λειτουργία του παιχνιδιού ως μέσο διασκέδασης αναφέρθηκε περισσότερο συχνά, ενώ η λειτουργία του παιχνιδιού ως μέσο κοινωνικοποίησης και ως μέσο μάθησης έλαβαν ισάριθμες απαντήσεις.
- Εκτός από την τάση σύμφωνα με την οποία το παιχνίδι ορίζεται ως μια λίστα αντιληπτών ιδιοτήτων, κάποιοι από τους συμμετέχοντες όρισαν το παιχνίδι ως ένα είδος δραστηριότητας (π.χ. μιμητικό) ή και με βάση τις επιδράσεις που έχει στο παιδί.
- Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας επιβεβαιώνουν προηγούμενα ερευνητικά δεδομένα, σύμφωνα με τα οποία οι μελλοντικοί παιδαγωγοί αποδίδουν διαφορετικούς ορισμούς και λειτουργίες στο παιχνίδι, και χρησιμοποιούν διαφορετικές προσεγγίσεις προκειμένου να το ορίσουν (π.χ. Sherwood & Reifel, 2010; Zhulamanova & Ráisor, 2020;).

Συζήτηση

- Οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα φαίνεται να έχουν σαφή αντίληψη για το τι είναι παιχνίδι, καθώς υπάρχει συνέπεια μεταξύ των λέξεων-κλειδιών που διατύπωσαν για να ορίσουν το παιχνίδι και την ταξινόμηση των επιθέτων τα οποία τους δόθηκαν και τα οποία μπορούν να περιγράψουν / ορίσουν το παιχνίδι.
- Συνάμα, ο ελεύθερος και ενεργητικός χαρακτήρας του παιχνιδιού φαίνεται να αναγνωρίζεται από τους συμμετέχοντες, όπως και η σημασία του παιχνιδιού στα πλαίσια του προσχολικού προγράμματος και ο ρόλος του ως κύρια παιδαγωγική προσέγγιση.
- Το παραπάνω επιβεβαιώνεται και από τις δραστηριότητες τις οποίες ανέφεραν οι συμμετέχοντες ότι μπορούν πιο συχνά να οριστούν ως παιχνίδι. Συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες οι οποίες θα μπορούσαν περισσότερο συχνά να ορισθούν ως παιχνίδι έχουν ελεύθερο χαρακτήρα (π.χ. παιχνίδι στον εξωτερικό χώρο και τις γωνιές) ενώ δραστηριότητες με ακαδημαϊκούς στόχους (π.χ. να διαβάσουν ένα βιβλίο ή να τραγουδάνε την αλφαβήτα) ταξινομούνται στη μέση της ιεραρχίας.

Συζήτηση

- Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας δείχνουν πως οι φοιτητές προκειμένου να ορίσουν το παιχνίδι χρησιμοποιούν τα χαρακτηριστικά που συμφωνούν με τους ορισμούς του παιχνιδιού που κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί σε προηγούμενες έρευνες.
- Επίσης, δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες νιώθουν ότι έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα κατά τη διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισής του για θέματα που αφορούν το παιχνίδι, τα αποτελέσματά μας επιβεβαιώνουν την υπόθεση ότι οι φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα σχετικά με το παιχνίδι δείχνουν σημαντικά υψηλότερη αντίληψη για το παιχνίδι (Jung et al., 2017).
- Το εύρημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, σε μια εποχή στην οποία η σημασία του παιχνιδιού αμφισβητείται, καθώς φαίνεται ότι οι φοιτητές που έχουν υψηλότερη αντίληψη για το παιχνίδι είναι περισσότερο πιθανό να υιοθετήσουν το παιχνίδι στην παιδαγωγική τους πρακτική (Jung et al., 2017).

Συζήτηση

- Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας δείχνουν πως οι φοιτητές προκειμένου να ορίσουν το παιχνίδι χρησιμοποιούν τα χαρακτηριστικά που συμφωνούν με τους ορισμούς του παιχνιδιού που κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί σε προηγούμενες έρευνες.
- Επίσης, δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες νιώθουν ότι έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα κατά τη διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισής του για θέματα που αφορούν το παιχνίδι, τα αποτελέσματά μας επιβεβαιώνουν την υπόθεση ότι οι φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα σχετικά με το παιχνίδι δείχνου σημαντικά υψηλότερη αντίληψη για το παιχνίδι (Jung et al., 2017).
- Το εύρημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, σε μια εποχή στην οποία η σημασία του παιχνιδιού αμφισβητείται, καθώς φαίνεται ότι οι φοιτητές που έχουν υψηλότερη αντίληψη για το παιχνίδι είναι περισσότερο πιθανό να υιοθετήσουν το παιχνίδι στην παιδαγωγική τους πρακτική (Jung et al., 2017).

Συζήτηση

- Δεδομένου ότι ο ρόλος της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι πολύ σημαντικός στη διαμόρφωση των αντιλήψεων των μελλοντικών παιδαγωγών, αλλά και της παιδαγωγικής προσέγγισης την οποία πρόκειται να υιοθετήσουν στις μελλοντικές τους τάξεις, είναι σημαντικό να δίνεται στους φοιτητές η ευκαιρία να αναστοχάζονται, να εξετάζουν τις δικές τους πεποιθήσεις και να μάθουν να γίνονται πιο κριτικοί στοχαστές.
- Εξίσου σημαντικό είναι να δίνεται στους φοιτητές η ευκαιρία να κάνουν την πρακτική τους άσκηση σε ποιοτικά προσχολικά προγράμματα, τα οποία δίνουν ευκαιρίες στα παιδιά να παίζουν και υιοθετούν παιχνιδιώδεις προσεγγίσεις.

Κατακλείδα

- Η απουσία ενός κοινώς αποδεκτού ορισμού του παιχνιδιού καθιστά την ενσωμάτωσή του σε πρόγραμμα αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μελλοντικών παιδαγωγών δύσκολη.
- Η έρευνα υποδηλώνει ότι ένα ολοκληρωμένο και συνεπές όραμα διδασκαλίας και μάθησης είναι η πιο αποτελεσματική μέθοδος για την υποστήριξη της ανάπτυξης των μελλοντικών παιδαγωγών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.
- Ωστόσο, το παιχνίδι ως έννοια δεν έχει έναν κοινώς αποδεκτό ορισμό.
- Το ερώτημα λοιπόν είναι πώς θα πρέπει οι ακαδημαϊκοί να αντιμετωπίζουν το παιχνίδι στα πλαίσια των προγραμμάτων αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των μελλοντικών παιδαγωγών.

Κατακλείδα

- Προς αυτή την κατεύθυνση σύμφωνα με τους Zhulamanova & Raisor (2020), τα προγράμματα αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας θα πρέπει να καθορίζουν τον δικό τους ορισμό με βάση το πλαίσιο του πανεπιστημίου, τους φοιτητές τους και τους δικούς τους ερευνητικούς και διδακτικούς στόχους. Αυτός ο ορισμός πρέπει να είναι ευρύς και ολιστικός και να ορίζεται σαφώς και διακριτά από άλλα αναπτυξιακά στάδια.
- Με βάση αυτόν τον ορισμό, οι ακαδημαϊκοί πρέπει να αποφασίσουν σε ποια διδακτικά κείμενα, προσεγγίσεις, μεθόδους και εμπειρίες θα δώσουν προτεραιότητα κατά την εκπαίδευση των μελλοντικών παιδαγωγών ώστε να καλλιεργήσουν ένα ολιστικό όραμα για την ανάπτυξη και τη μάθηση των παιδιών.

Βιβλιογραφία

- Altun, Z.D. (2018). Early childhood pre-service teachers' perspectives on play and teachers' role. *International Education Studies, 11*(8), 91-97.
- Clevenger, M. T. (2016). *Preservice teachers' beliefs about play in kindergarten*. (Doctoral dissertation). Retrieved January 10, 2023 from <https://scholarcommons.sc.edu/etd/3603>.
- Izumi-Taylor, S., Ito, Y., Lin, C. H., & Lee, Y. Y. (2014). Pre-service teachers' views of children's and adults' play in Japan, Taiwan, and the USA. *Research in Comparative and International Education, 9*(1), 213-226.
- Jung, E., Zhang, Y., & Zhang, Y. (2017). Future professionals' perceptions of play and intended practices: The moderating role of efficacy beliefs. *Early Child Development and Care, 187*(8), 1335-1348, DOI: 10.1080/03004430.2016.1169178.
- Jung, E. & Jin, B. (2015). College coursework on children's play and future early childhood educators' intended practices: The mediating influence of perceptions of play. *Early Childhood Education Journal, 43*, 299-306. DOI 10.1007/s10643-014-0658-1
- Jung, E. & Jin, B. (2014). Future professionals' perceptions of play in early childhood classrooms. *Journal of Research in Childhood Education, 28*(3), 358-376, DOI:10.1080/02568543.2014.913277
- Lewis, M. E. (2014). *Early childhood education pre-service teachers' concepts of play* (Unpublished Master Thesis). Oklahoma State University. Retrieved February 10, 2023 from <https://core.ac.uk/download/pdf/215263035.pdf>
- Moe, R. (2019). How to teach kindergarten teacher education students about play? The perspective of academic pedagogy teachers. *Universal Journal of Educational Research, 7*(3A), 60-67, DOI: 10.13189/ujer.2019.071307
- Nicolopoulou, A. (2010). The alarming disappearance of play from early childhood education. *Human Development, 53*, 1-4.

Βιβλιογραφία

- Rentzou, K. & Sakellariou, M. (2011). Greek pre-service kindergarten teachers' beliefs about and practices of developmentally appropriate practices in early childhood education. *Early Child Development and Care*, 181(8), 1047-106. <http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2010.509796>
- Rentzou, K., Slutsky, R., Tuul, M., Gol-Guven, M., Kragh-Muller, G., Fenu Foerch, D., & Paz-Paz-Albo, J. (2019). Preschool teachers' conceptualizations and uses of play across eight countries. *Early Childhood Educ Journal*, 47, 1-14, <https://doi.org/10.1007/s10643-018-0910-1>.
- Rodriguez-Meehan, M. (2022). "Could that be play?": Exploring pre-service teachers' perceptions of play in kindergarten. *Early Childhood Education Journal*, 50, 1303-1316, <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01257-3>.
- Sherwood, S. A. S., & Reifel, S. (2010). The multiple meanings of play: Exploring preservice teachers' beliefs about a central element of early childhood education. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 31(4), 322-343, DOI:10.1080/10901027.2010.524065
- van der Aalsvoort, G., Prakke, B., König, A., & Goorhuis, S. (2010). Preschool teachers' and students' attitudes towards playful preschool activities: A crosscultural comparison between Germany and the Netherlands. *International Journal of Early Years Education*, 18(4), 349-363, DOI: 10.1080/09669760.2010.535322.
- van der Aalsvoort, G., Prakke, B., Howard, J., König, A., & Parkkinen, T. (2015). Trainee teachers' perspectives on play characteristics and their role in children's play: An international comparative study amongst trainees in the Netherlands, Wales, Germany and Finland. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(2), 277-292, DOI:10.1080/1350293X.2015.1016807.
- Zhulamanova, I. & Raisor, J. (2020). Early childhood preservice teachers' perceptions on children's play. *International Online Journal of Primary Education*, 9(2), 128-143.

The future is manifest
in our childrens'
imagination and
perfected in the games
they play.

Chris L. Andreadis

PLAY
is the work of childhood
Mr. Rogers

